

Dragi udeleženci slovesnosti ob tretjem evropskem dnevu spomina na žrtve stalinizma in nacizma.

Triindvajsetega avgusta 1939 sta dva totalitarna režima - nacistična Nemčija in komunistična Sovjetska zveza - podpisala Ribbentrop-Molotov sporazum. V skrivnih aneksih k sporazumu sta se agresorja sporazumela o razdelitvi sveta med njima. Ta sporazum je utrdil pot za drugo svetovno vojno in vzpodbudil Nemčijo, da je napadla Poljsko ter pospešila ofenzivo Sovjetske zveze na Finskem. Ta sporazum je omogočil, da je Sovjetska zveza okupirala tri baltske države v juniju 1940.

Ta razdelitev Evrope je bila sprejeta s strani zmagovalnih zaveznikov, ko so se srečali v Teheranu, na Jalti in v Potsdamu po drugi svetovni vojni. Za petdeset dolgih let so prepustili Vzhodno Evropo in baltske države dominaciji totalitarne Sovjetske zveze.

Kot je rekel Churchill: "Od Stettina ob Baltskem morju do Trsta ob Jadranskem morju; železna zavesa se je dvignila čez cel kontinent".

Železna zavesa je po drugi svetovni vojni ločila narode centralne in vzhodne Evrope od skupnega prostora vrednot in pravice preostanka Evrope. Nismo sodelovali v procesu obnove zgodovinske pravice, nismo mogli prispevati k evropskim zgodovinskim, pravnim in političnim debatam.

Danes se je Evropa politično ponovno združila, je cela in svobodna. To je bilo možno zaradi padca železne zavesa. Kljub temu se moramo mi, Evropejci, zavedati tega, da bo potrebna enaka, če ne še večja politična volja, da bi presegli posledice, ki jih je železna zavesa pustila v zavesti dveh generacij Evropejcev.

Globoko sem prepričana, da se Evropa ne bo mogla ponovno združiti, razen če bo sposobna odkrite in temeljite debate o zločinih, ki so jih zagrešili totalitarni režimi v dvajsetem stoletju.

Vzhodna in Zahodna Evropa imata različne izkušnje. Dominantna zgodovinska izkušnja Zahodne Evrope je bil nacizem; centralne in vzhodne evropske države so izkusile oboje, komunizem in nacizem. Zato mora Evropa priznati to dvojno zapuščino totalitarizmov, stalinizma in nacizma, kot svojo skupno zapuščino.

Evropa mora priznati vse zgodovinske aspekte moderne Evrope, najprej mora oblikovati skupni pristop k nacizmu in totalitarnemu komunizmu. Natančno mora tudi definirati odnos do zločinov totalitarnega komunizma.

Zagotoviti moramo neprekinjeno in celovito ocenjevanje političnih, zgodovinskih in pravnih aspektov zločinov totalitarnega komunizma. Prav tako moramo zagotoviti natančen mednarodni pravni okvir za prost dostop do arhivov varnostnih služb, tajnih policij, obveščevalnih agencij. Ti vsebujejo informacije o zločinih totalitarnih režimov.

Ko govorimo o evropskih inštitucijah: Evropska komisija, Evropski parlament in Evropski Svet bi morali okrepiti že obstoječa relevantna finančna orodja Evropske unije z namenom da bi spodbujali proučevanje in strokovne zgodovinske raziskave totalitarne zgodovine.

Da bi ohranili spomin na žrtve totalitarnih režimov morajo inštitucije podpreti tiste inštitucije in nevladne organizacije, ki aktivno raziskujejo in zbirajo dokumente o zločinih, storjenih v obdobju stalinizma.

Inštitucije Evropske unije morajo sodelovati pri ustvarjanju vse-evropske mreže inštitutov za raziskovanje totalitarnih režimov. Prav tako morajo podpirati nacionalne inštitute, ki so specializirani za proučevanje izkušenj njihovih narodov pod totalitarnimi režimi. Prav tako je pomembno podpiranje evropskih in nacionalnih projektov na področju raziskovanja in izobraževanja. In predvsem morajo evropske inštitucije podpirati kulturne in izobraževalne pobude, ki so namenjene informiranju Evropejcev.

Dragi udeleženci slovesnosti, italijanski filozof Benedetto Croce je govoril, da je vsa zgodovina sodobna in da vsaka nova generacija pripravi svojo neizprosno obsodbo v brezkončnem sodnem procesu, ki se imenuje zgodovina. Kar Croce poudarja, je to, da nobena generacija nima pravice zaustaviti iskanja resnice, sprave in kesanja za zločine preteklosti.

Zaradi tega je Evropski parlament ustanovil neformalno skupino poslancev za "Spravo evropskih zgodovin". Skupina želi razviti skupni pogled na zločine totalitarnih režimov, med drugim tudi na totalitarni komunistični režim Sovjetske zveze, da bi zagotovila neprekinjen proces ocenjevanja totalitarnih zločinov in enakopravno obravnavo in ne-diskriminacijo žrtev vseh totalitarnih režimov.

Globoko sem prepričana, da si spomin na žrtve Gulaga, Budimpešte, Timisoare, Prage, Gdanska in Maribora zasluži pozornost vseh Evropejcev. Žrtve si ne zaslužijo nič manj kot natančno preiskavo političnih, zgodovinskih in pravnih vidikov totalitarnega komunizma.

Neformalno skupino sestavlja 39 članov Evropskega parlamenta in trudimo se, da bi združili poglede Evrope kot celote na zgodovino dvajsetega stoletja. Za tiste, ki jih zanima naše delo, priporočam ogled naše spletne strani, ki je eureconciliation.wordpress.com.

Lepo se vam zahvaljujem za pozornost.